

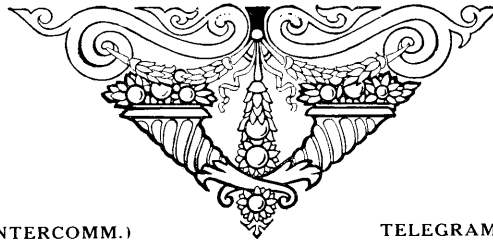
LETTERGIETERIJ
„AMSTERDAM”
VOORHEEN N. TETTERODE

LETTERGIETERIJ „AMSTERDAM”

VOORHEEN N. TETTERODE

BILDERDIJKSTRAAT 163-165, AMSTERDAM

TELEFOONNUMMER 513, (INTERCOMM.)

TELEGRAM-ADRES „LETTERGIETERIJ”

Amsterdam, Augustus 1907.

Aan onze Vrienden!

Toen wij circa 4 jaar geleden ons steeds groeiend bedrijf aan de Bloemgracht 134—136 moesten overbrengen naar ons nieuw gebouw aan de Bilderdijkstraat 163—165 en in het begin van Januari 1903 ter gelegenheid van de plechtige opening der nieuwe fabriek autoriteiten, belangstellenden en vrienden uitnoodigden een kijkje te komen nemen, verheugden wij ons zeer van zoovele zijden waardeering voor ons streven te mogen bemerken en instemming te vernemen met de inrichting onzer fabriek.

Zeer veler bezoek ontvingen wij op dezen dag, maar grooter nog was de belangstelling, die wij na dien bijtal van boekdrukkers, meesterknechts en gezellen mochten ervaren. Geen dag ging voorbij, waarop niet een of meerderen tot ons kwamen om onze fabriek te bezichtigen, en herhaaldelijk mochten wij hooren, dat zij door hen in menig opzicht als een model-inrichting werd beschouwd. Hadden wij kunnen vermoeden, dat dit bezoek zoo talrijk zou zijn, wij zouden waarlijk niet verzuimd hebben een register ervan aan te leggen. Ook niet-geïnteresseerden, concurrenten, zoowel uit binnen- als buitenland, verscheidene patroons met hun geheele personeel, boekdrukkers, die over verbouwing hunner drukkerijen dachten en een architect medebrachten, enz. enz., mochten wij rondleiden, en reeds eenige malen vernamen wij uit den mond van bezoekers, die evenals wij zelve het meerendeel der Europeesche en Amerikaansche

gieterijen uit eigen aanschouwing kenden, dat onze fabriek, wat moderne en doelmatige inrichting, machinerieën, ruimte, licht en lucht voor de werklieden betreft, mocht gezegd worden aan de spits te staan.

Tot nog toe bedroeg het aantal bezoekers een 1200-tal; doch daarnevens zijn er stellig nog zeer vele anderen, die voor ons bedrijf zeker niet minder belangstelling voelen, die geregeld met ons in betrekking staan, maar door welke redenen dan ook er nog niet toe gekomen zijn ons gebouw een bezoek te brengen. Wij meenden, dat het niet ondienstig was, door middel van dit album te trachten, ook dezen van onzen arbeid en onze fabrieks-inrichting een indruk te geven. Een korte samenstelling van eenige data en cijfers vinde hier een plaats.

Hoewel aan den naam onzer firma die van den in 1894 overleden Heer N. Tetterode verbonden is, is de oorsprong onzer fabriek in een veel verder verleden te zoeken. In het begin toch der achttiende eeuw, circa 1729, werd te Amsterdam aan de Bloemgracht door de Heeren A. en H. Bruijn eene lettergieterij opgericht. In 1766 kwam zij in handen van Hendrik Bruijn, in welk jaar zij vereenigd werd met een deel der gieterij van den Heer Nozeman. In 1839 ging de zaak over in handen van den Heer Elix, die zich in 1841 associeerde en de firma veranderde in Elix & Co. In datzelfde jaar overleed hij echter en werd het bedrijf voortgezet door den vroegeren meesterknecht De Passe, die zich daartoe met den Heer Menne als geldschietter onder de firma De Passe en Menne verbond.

De Heer N. Tetterode was in 1851 door aankoop eigenaar geworden der lettergieterij van de Firma Broese & Co., Breda en had deze naar Rotterdam verplaatst. In het jaar 1857 kocht hij ook de gieterij van bovengenoemde firma De Passe & Menne en bracht zijn zaak in dat jaar over naar Amsterdam aan de Bloemgracht 134, alwaar hij en zijn medefirmanten, zijn neef N. Tetterode Jzn., en (later) zijn zoon J. Tetterode onder de firma N. Tetterode het beheer voerden. De zaken breidden zich gestadig uit, en in 1891 werd het wenschelijk geoordeeld de firma om te

zetten in een Naamlooze Vennootschap, genaamd „Amsterdamsche Lettergieterij, voorheen onder de firma N. Tetterode”, onder directie van den Heer J. Tetterode, wiens medevennooten zich terugtrokken uit het dagelijksch beheer.

Reeds lang had zich de behoefte doen gevoelen aan meerdere ruimte, en had men hierin ook gedeeltelijk voorzien, o.a. door aankoop van perceel 136 aan de Bloemgracht en van een tweede, aan de Rozengracht gelegen perceel. De zaak bleef echter zóó vooruitgaan, dat belanghebbenden haar in 1901 weder omzetten in een nieuwe naamlooze vennootschap onder den naam: „Lettergieterij „Amsterdam” voorheen N. Tetterode”. Sinds 1896 werd de Heer J. Tetterode reeds bijgestaan door een tweeden Directeur, den Heer G. W. Uhlenbroek, die echter in Maart 1902 overleed. In diens plaats werden alstoen benoemd de Heeren Th. J. Verrijn Stuart en F. L. van der Tuuk, die reeds als procuratiehouders aan de zaak waren verbonden. In 1905 nam de Heer J. Tetterode om gezondheidsredenen ontslag als Directeur, aan zijne beide medewerkers het beheer overlatende.

Na jaren van studie was in 1901 besloten eene geheel nieuwe fabriek te bouwen. De aanwezige fabrieksruimten voldeden sinds lang niet meer, nieuwe machines moesten noodzakelijk aangeschaft worden, en zoo verrees in den zomer van 1902 eindelijk het gebouw aan de Bilderdijkstraat 163–65. Dit was een heele sprong! Vijf afzonderlijke woonhuizen herbergden ons vroeger, waarin op het laatst geen plaatsje meer vrij was. En toen wij nu onze machinerieën overgebracht hadden en in zooveel grootere en betere lokalen begonnen te werken, bleef aanvankelijk nog zooveel ruimte beschikbaar, dat wij zelfs niet droomden van een tijd, dat die al weder bezet zou zijn. Dank zij echter den grooten steun, dien wij van de Nederlandsche drukkers mochten ondervinden, door het steeds meer veldwinnend bewustzijn, dat Nederland voor de Nederlanders moet zijn, en dat men niet naar het buitenland moet loopen, als men hier even goed en bovendien in de meeste gevallen met minder kosten en meer spoed geholpen kan

worden, staat onze zaak nu op vasten grondslag, en kwamen wij meer dan ooit vooruit. In 1905 werd dan ook besloten een derde verdieping op het nieuwe fabrieksgebouw te plaatsen; in het najaar van 1906 kwam deze gereed.

Een beschrijving van het inwendige komt ons hier overbodig voor. Achterstaande afbeeldingen spreken genoeg. Vermelden wij hier slechts, dat wij thans werken met een 40-tal compleet-gietmachines en een 12-tal hand-gietmachines, benevens een honderdtal andere machines voor galvanoplastiek, koperenlijnen-afdeeling, bankwerkerij, graveer-inrichting, timmerwinkel, proefdrukkerij, enz. Het kantoorpersoneel omvat thans 14 personen, en circa 120 werklieden arbeiden in de verschillende afdeelingen.

De gevelbreedte van onze fabriek bedraagt 40 Meter, de diepte 30 Meter, terwijl de arbeidsruimten ongeveer 3200 vierk. Meter bedragen.

Het geheele gebouw is door 400 lampjes electrisch verlicht, en sinds het vorig jaar hebben wij ook een 12-tal electromotoren voor drijfkracht, die gezamenlijk circa 60 P.K. ontwikkelen.

Wij verklaren ons gaarne bereid de inrichting te laten bezichtigen en heeten de bezoekers bij voorbaat welkom.

De Directie der Lettergieterij „Amsterdam”

voorheen N. Tetterode

TH. J. VERRIJN STUART.

F. L. VAN DER TUUK.

De oude fabriek, Bloemgracht 134-136, 1857—1902

De nieuwe fabriek, Bilderdijkstraat 163-165, 1902—1906

De nieuwe fabriek na de verbouwing in 1906

Directie-kantoor

Bedienden-kantoor

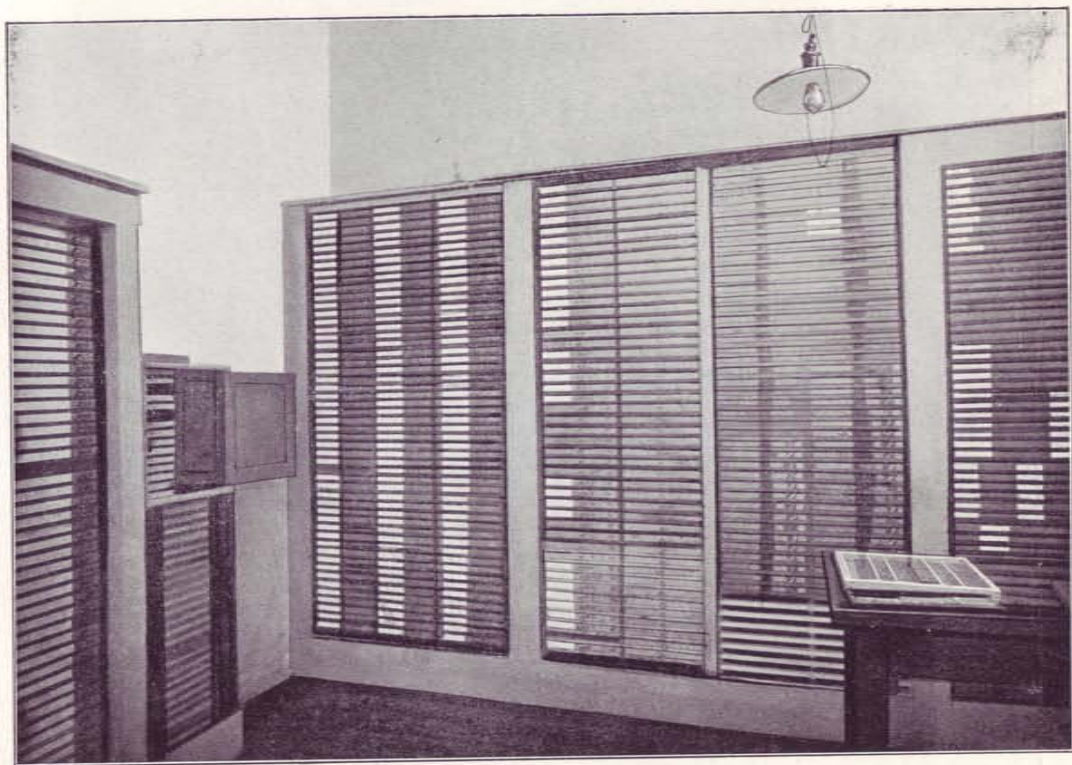
Toegang naar kleedkamer en portierswoning

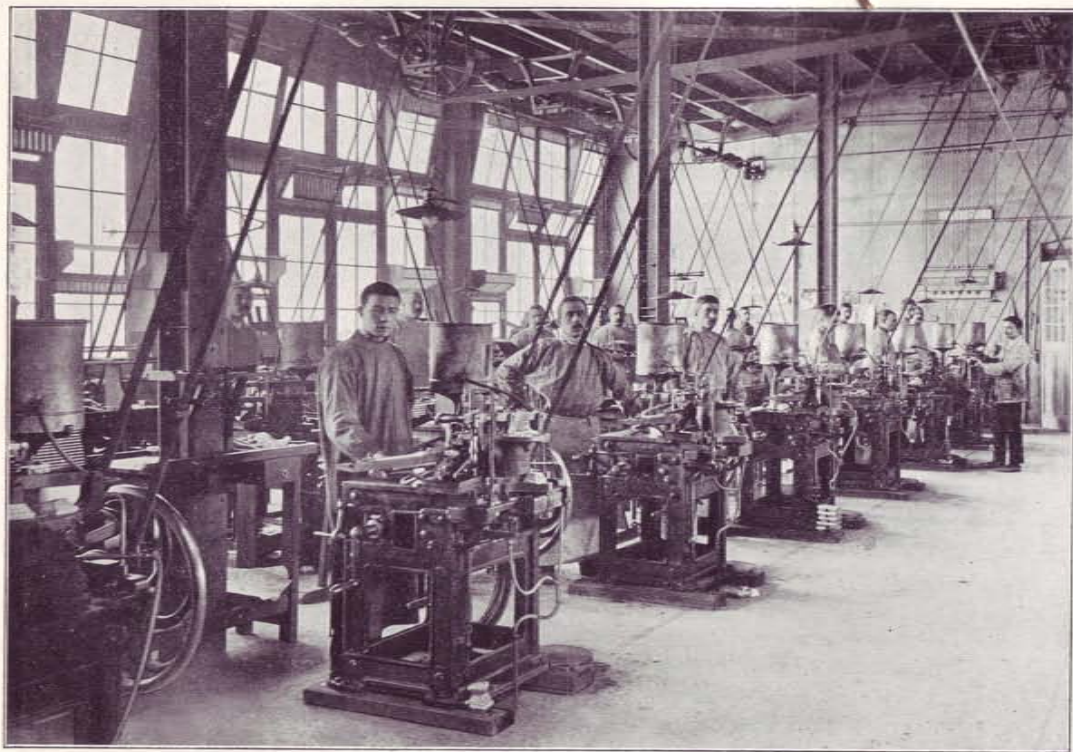
Timmermans-werkplaats

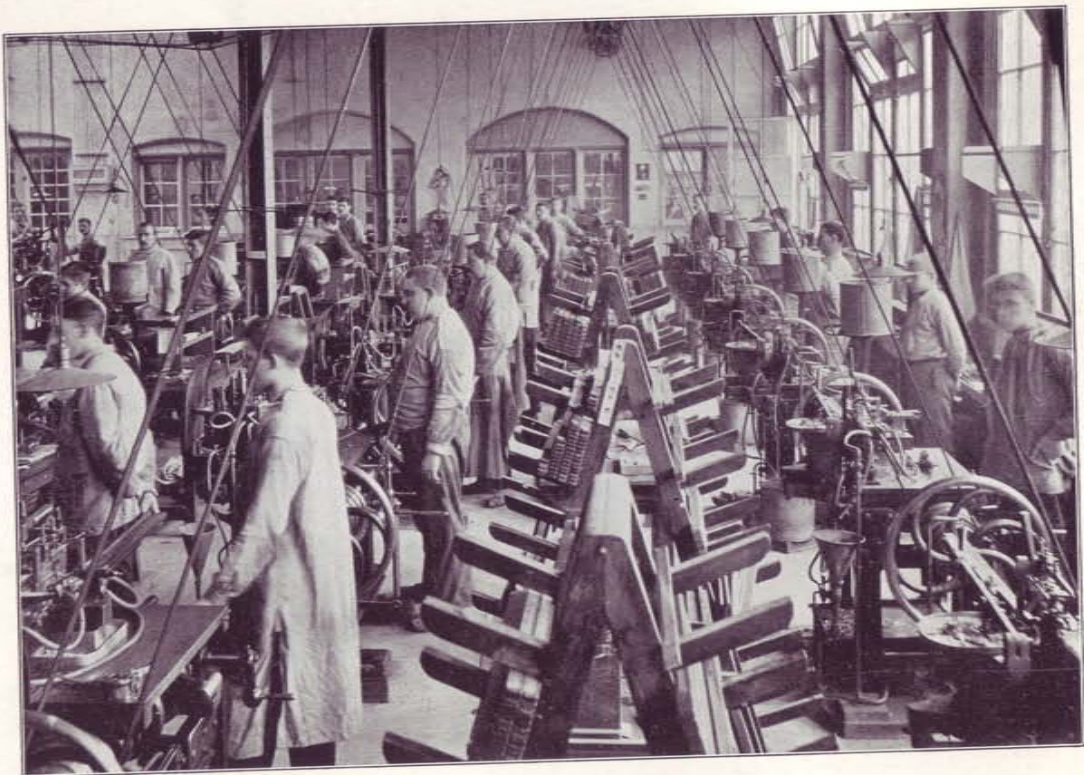
Graveurs

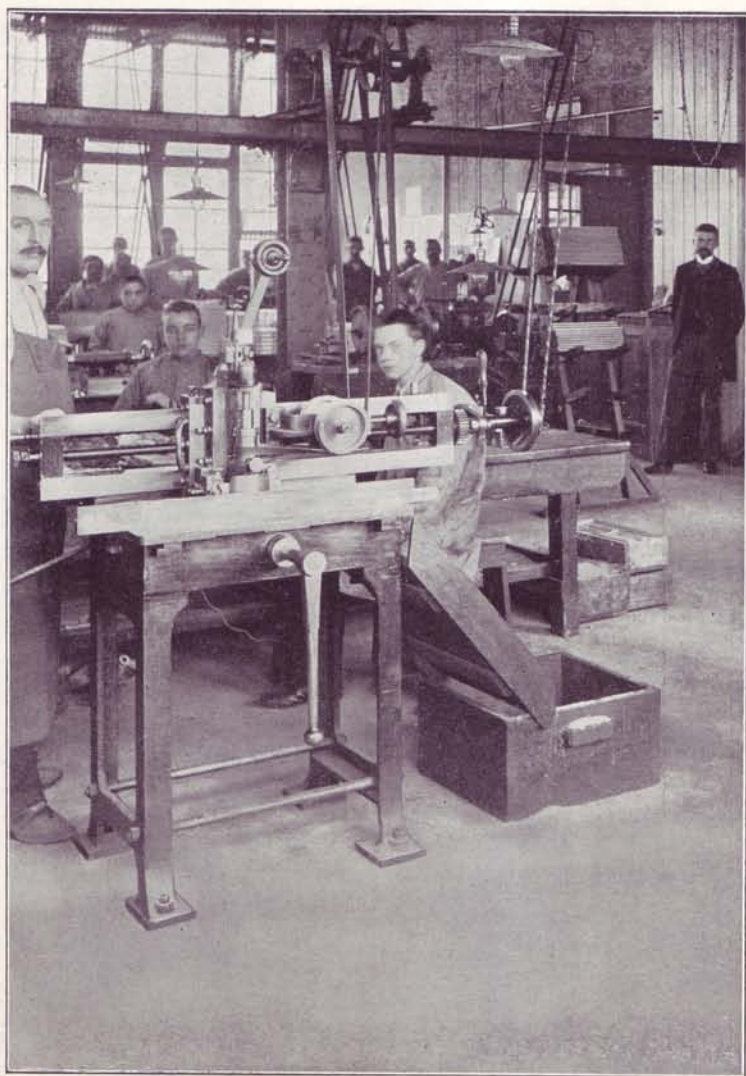
Matrijzen-kluis

Compleet-lettergietmachines

Compleet-lettergietsmachines

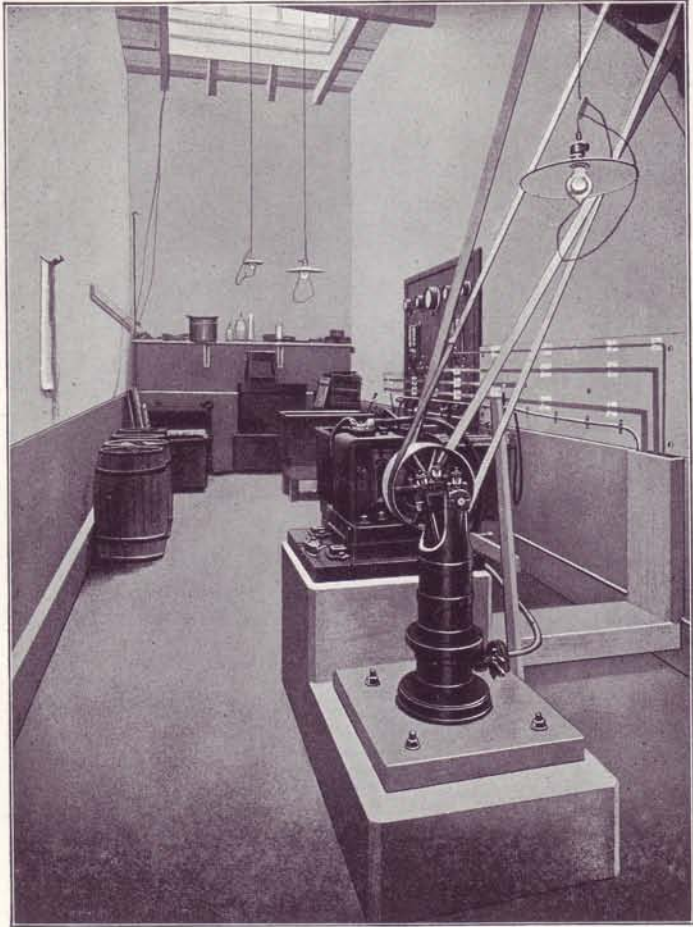
Letterhoogte-fraismachines

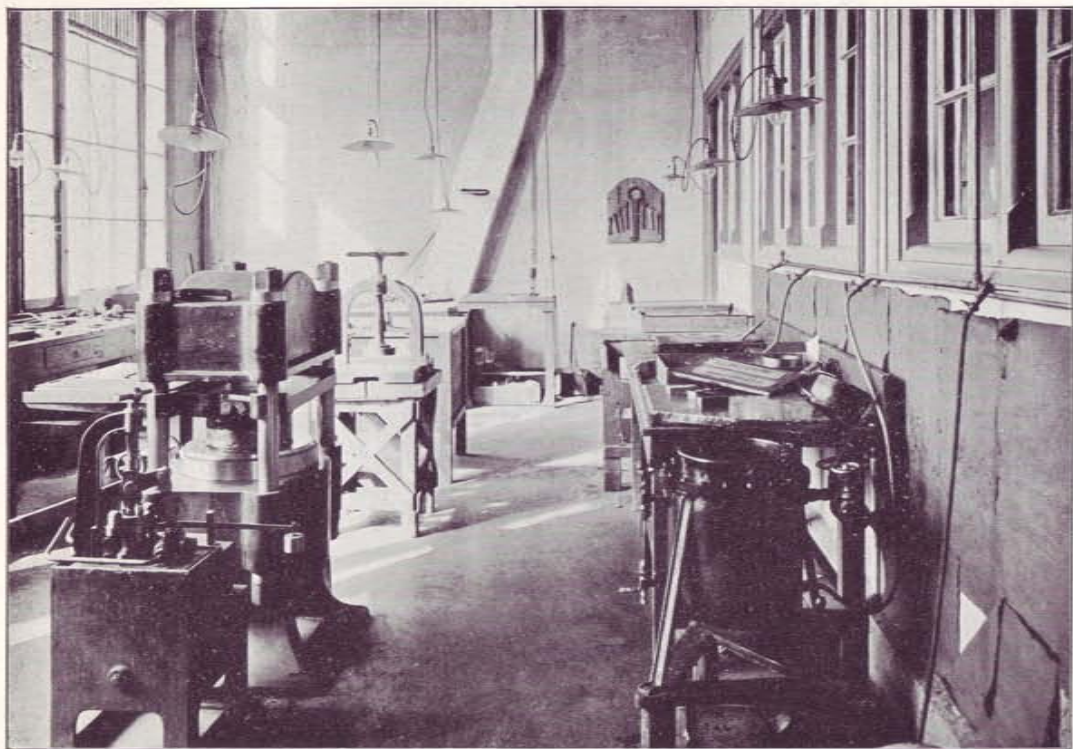
Zaal voor Hand-lettergiemachines

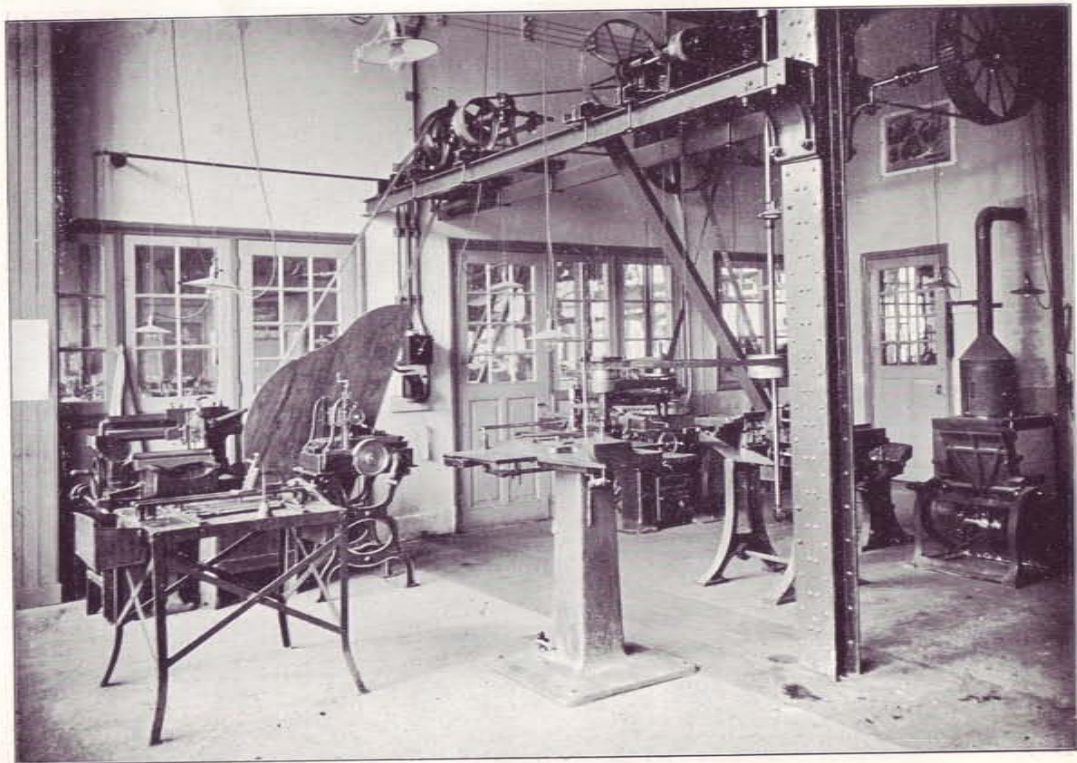
Grafitteer-machine en Hydraulische pers in de Galvanoplastische Inrichting

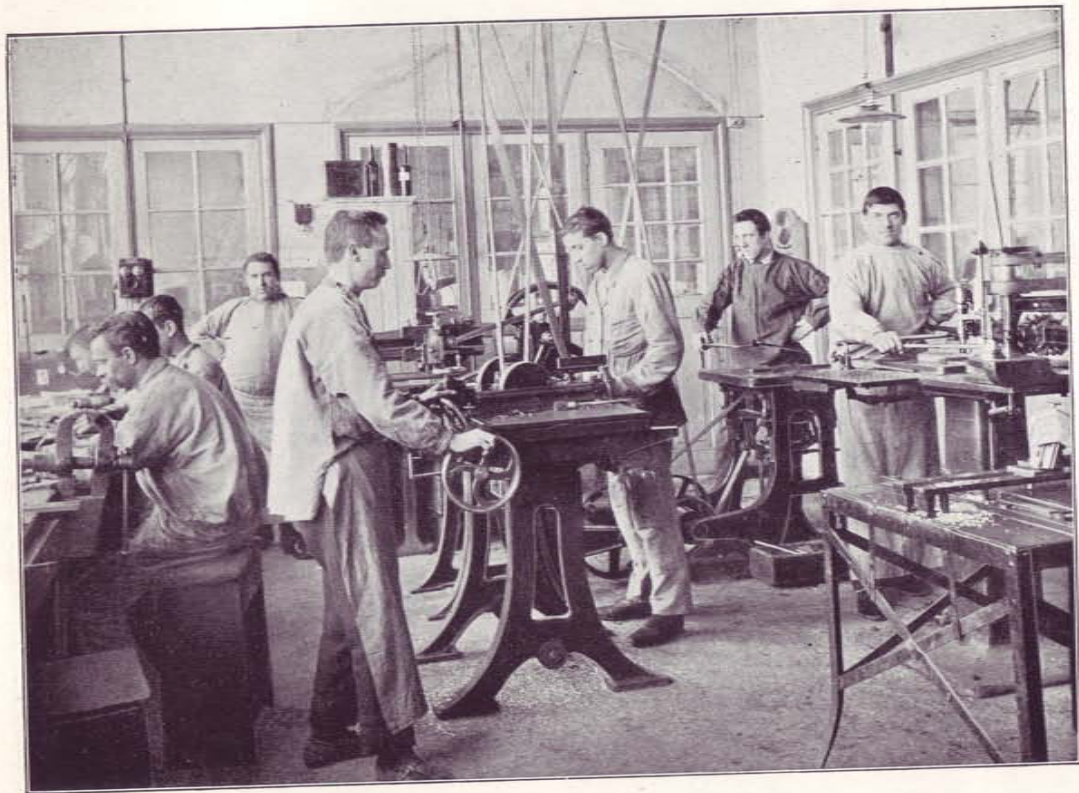
Lokaal voor Galvanische Batterijen, Luchtpomp en Dynamo

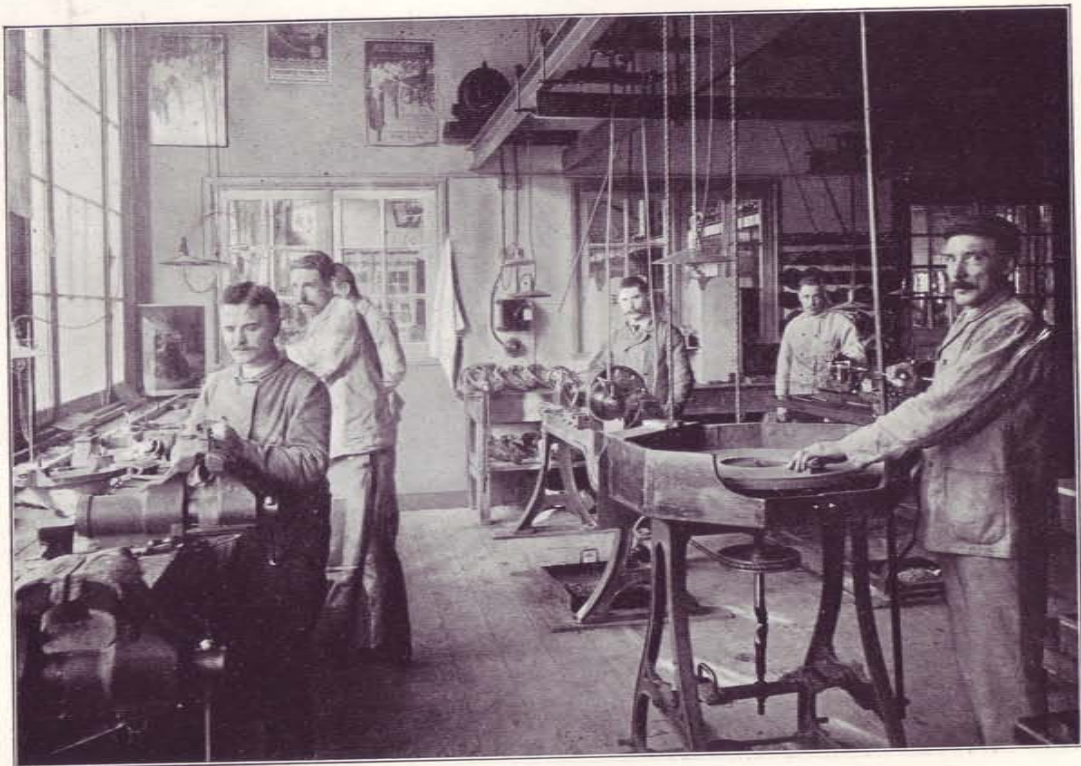
Was-smelterij en Grafteer-lokaal

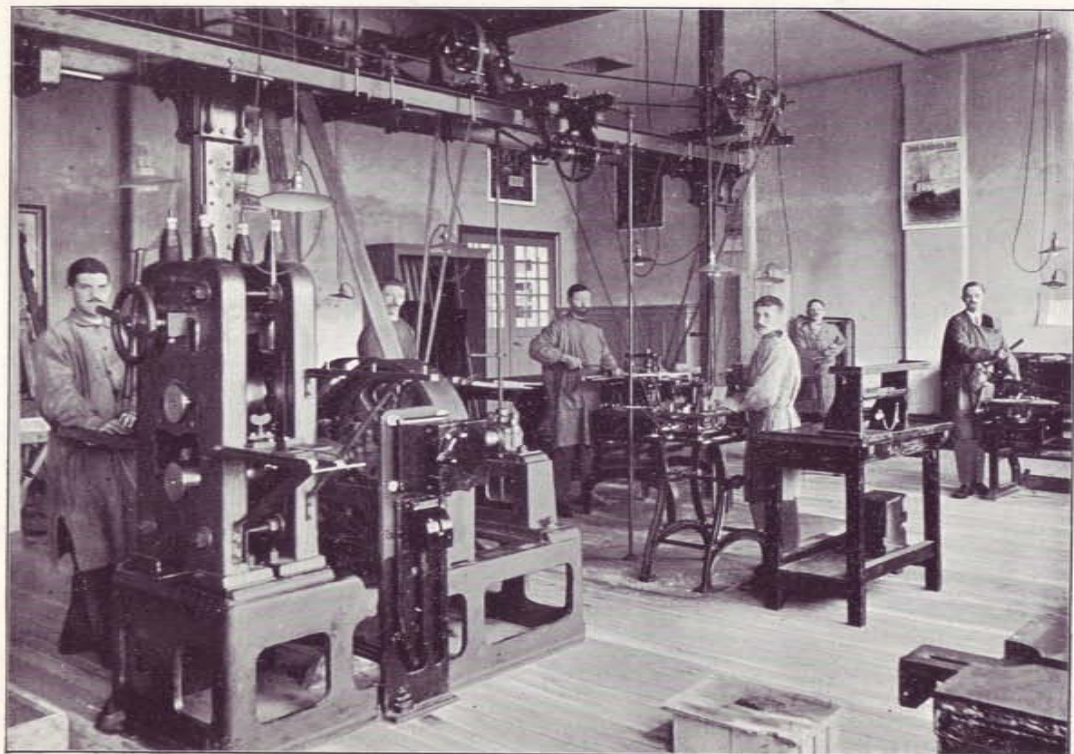
Lokaal voor mechanische afwerking van Galvano's en Stereotypen

Lokaal voor mechanische afwerking van Galvano's en Stereotypen

Bankwerkerij

Lokaal voor de vervaardiging van Koperen Lijnen en Koperen Siermateriaal

Proefdrukkerij

Letter-magazijn

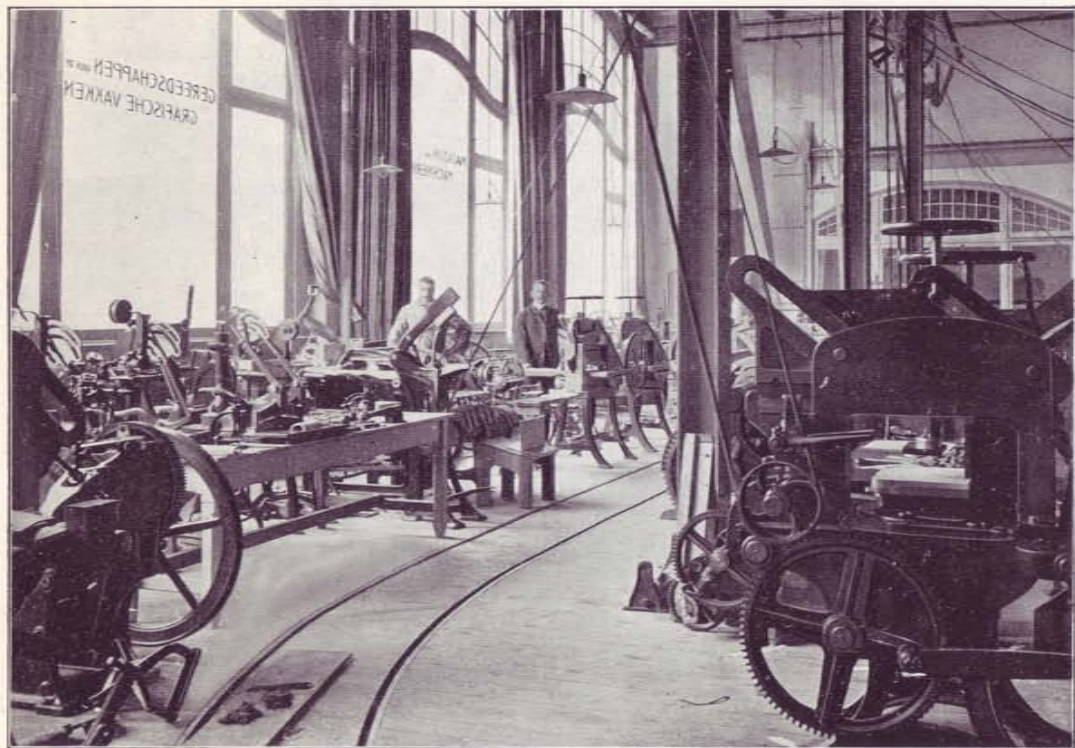
55 kisten letter, gereed staande ter verzending

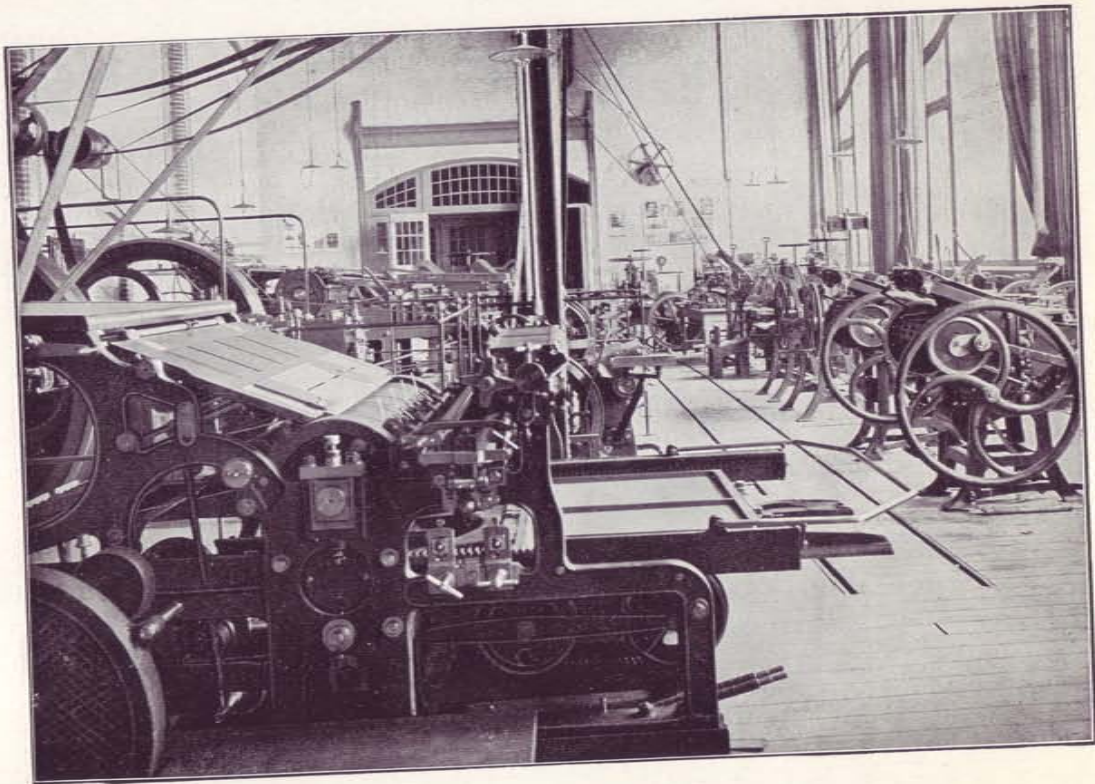
Groote bestellingen op Lettermateriaal, gereed ter verzending

Eene bestelling op 20.000 kilo Letter verlaat de fabriek

Tentoonstellingszaal voor Boekdruk-machines

Tentoonstellingszaal voor Boekdruk-machines

Directie-kantoor, (Th. J. Verrijn Stuart)

Directie-kantoor, (F. L. Edema van der Tuuk)

Het Fabrieks-personeel en de Technische Chef